

ผลของการให้คำปรึกษาเรื่องอาการโรคหัวใจและหลอดเลือดแก่ผู้ป่วยในก่อนออกจากโรงพยาบาล
ที่โรงพยาบาลนครนายก

นางสาว กนกวรรณ ภูไพศาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกสัชศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเภสัชกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-938-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 15646622

Outcome of Discharged Counseling for the Cardiovascular Patients
at Nakhon Nayok Hospital

Miss Kanokwan Phoophaisan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Pharmacy

Department of Pharmacy

Graduate School

Chulalongkorn University

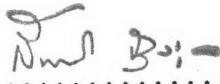
1994

ISBN 974-584-938-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการให้คำปรึกษาเรื่องยากลำบากโรคหัวใจและหลอดเลือดแก่ผู้ป่วยในก่อน
ออกจากโรงพยาบาล ที่โรงพยาบาลนครนายก
โดย นางสาว กนกวรรณ ภูไพศาล
ภาควิชา เภสัชกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สุธาทิพย์ พิชญ์ไพญ้อย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.รุ่งเพชร เจริญวิสุทธิวงศ์

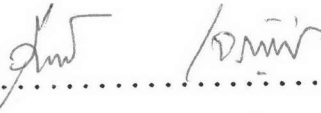
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

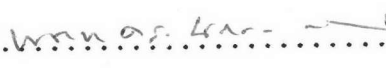

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูววรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประภาพักตร์ ศิลปชาติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์สุธาทิพย์ พิชญ์ไพญ้อย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. รุ่งเพชร เจริญวิสุทธิวงศ์)

.....กรรมการ
(พันตำรวจโท ดร.นาคล ทองนพเื้อ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เกณทรวรรณ ภูโศบาล : ผลของการให้คำปรึกษาเรื่องยากลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดแก่ผู้ป่วย
ในก่อนออกจากโรงพยาบาล ที่โรงพยาบาล นครนายก (OUTCOME OF DISCHARGED COUNSELING FOR
THE CARDIOVASCULAR PATIENTS AT NAKHON NAYOK HOSPITAL) อ. ธีปรีक्षा;อ. สุธาทิพย์ พิชญ์ใหญ่ชัย,
อ. ธีปรีक्षाร่วม : ดร. รุ่งเพชร เจริญวิสุทธิวงศ์, 266 หน้า. ISBN 974-584-938-3

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันปัญหาที่เกี่ยวข้องหรือเกิดจากการใช้ยาในกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือด รวมถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการให้ข้อมูลทางยาแก่ผู้ป่วย โดยการให้คำปรึกษาเรื่องยากลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดในก่อนออกจากโรงพยาบาลตามรูปแบบที่ได้กำหนดไว้ โดยได้แบ่งผู้ บัญชีโรคหัวใจและหลอดเลือดที่เข้ารับการรักษายู่ในโรงพยาบาลนครนายกออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ได้รับบริการให้คำปรึกษาเรื่องยากก่อนออกจากโรงพยาบาล กลุ่มละ 162 ราย และได้ทำการสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลขณะที่ผู้ป่วยกลับมารับการตรวจรักษาเป็นครั้งแรกหลังจากที่ออกจากโรงพยาบาล ซึ่งสามารรถ ทำการประเมินผลได้ในผู้ป่วยกลุ่มควบคุมได้เป็นจำนวน ๓๐๐ ราย และสามารถทำการประเมินผลได้ในผู้ป่วยในกลุ่มที่ได้รับบริการให้คำปรึกษาเรื่องยากก่อนออกจากโรงพยาบาลได้เป็นจำนวน 127 รายผลที่ได้พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสถิติ ($p < 0.05$) ระหว่างผู้ป่วยทั้งสองกลุ่ม ในด้านการเกิดปัญหาการไม่ใช้ยาตามสั่ง ปัญหาการเกิดปฏิกิริยาระหว่างกันของยา ปัญหาการเก็บรักษาอย่างไม่ถูกต้อง และในด้านการการมตรวจตามวันที่แพทย์นัด และนอกจากนี้เมื่อทำการประเมินผลในด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ป่วยในหัวข้อต่าง ๆ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในหัวข้อของจุดมุ่งหมายในการใช้ยาและผลที่คาดว่าจะเกิด ผลเสียของการหยุดยา ลดยาหรือเพิ่มยาเองโดยไม่ปรึกษาแพทย์ วัตถุประสงค์เมื่อลืมใช้ยาตามเวลาที่กำหนด อาการไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้ และวิธีปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงบ่งกันหรือแก้ไข ข้อควรระวังขณะที่ใช้ยา ยาหรืออาหารที่อาจเกิดปฏิกิริยาต่อกันกับยาที่ใช้อยู่ ซึ่งจากผลที่ได้นี้ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานให้คำปรึกษาเรื่องยากลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดแก่ผู้ป่วยในก่อนออกจากโรงพยาบาลนั้นน่าจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการป้องกันที่เกี่ยวข้อกับการใช้ยาที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาลไปแล้ว และทำให้ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของยาและการรักษาด้วยยามากขึ้นด้วย

ภาควิชา.....เภสัชกรรม.....

สาขาวิชา.....เภสัชกรรมโรงพยาบาลและคลินิก.....

ปีการศึกษา.....๒๕๓๔.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

C 575027 : MAJOR PHARMACY.

KEYWORDS : DISCHARGED COUNSELING/CARDIOVASCULAR PATIENTS/NAKHON NAYOK HOSPITAL

KANOKWAN PHOOPHAISAN : OUTCOME OF DISCHARGED COUNSELING FOR THE CARDIOVASCULAR

PATIENTS AT NAKAON NAYOK HOSPITAL. THESIS ADVISOR : SUTATHIP PICHAYAPAIBOON M. Sc.

THESIS CO. ADVISOR: RUNGPEICH CHAROENVISUTHIWONGS, PH. D. 266 PP. ISBN: 974-584-938-3.

The objective of this study was to evaluate effectiveness and efficiency of the discharged counseling model for preventing drug related problems in the cardiovascular patients and for providing drug information to the patients.

In this study, there were 162 cases for each of the controlled and the studied groups. In the first follow up, 100 cases of the controlled group and 127 cases of the studied group had been evaluated by interviewing. The result showed that there was statistically significant difference ($P < 0.05$) between the two groups in the following areas: the problems of non-compliances, drug-interactions, wrong drug storage condition, missing their first follow up appointment. Both groups were also statistically significant difference ($P < 0.05$) in their knowledge about the purpose of drug usage and the expected outcome, disadvantages of changing drug dosage regimen by themselves, how they were supposed to do when they forgot to take the drugs at the given time, adverse drug reactions and how to avoid, prevent and manage these reactions, the precaution of drug usage, food and other drugs which could cause drug-interaction.

From the outcome of this study it could be predicted that could prevent the drug-related problems and improve the patient's drug knowledge on their drugs and drug therapy by discharged counseling.

In this study, the discharged counseling program costed 95.79 bahts per case and had been satisfied by all of patients and most of personnels who involved and they agreed with the continuity of this program.

ภาควิชา.....เภสัชกรรม.....

สาขาวิชา.....เภสัชกรรมโรงพยาบาลนครนายก.....

ปีการศึกษา.....๒๕๓๗.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สุชาติพิพย์ นิษฐไพบูลย์ และ ดร. รุ่งเพชร เจริญวิสุทธิวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัยนี้ด้วยดีมาตลอด ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยดี และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยสำหรับทุนอุดหนุนการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครนายก นายแพทย์วิเชียร วิสุทธิศักดิ์ ที่อนุญาตให้เข้าทำการศึกษาวิจัยในโรงพยาบาลนครนายก ขอขอบพระคุณเภสัชกรสุนทร กิตติสุนทรโรภาศ หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรมโรงพยาบาลนครนายกที่อนุญาตให้ดำเนินการวิจัยและสนับสนุนการวิจัยนี้ด้วยดีมาตลอด

ขอขอบพระคุณนายแพทย์ชินศ นฤนาทวานิช นายแพทย์กิตติพงษ์ ทองเื้องาม เภสัชกรสุนทร กิตติสุนทรโรภาศ เภสัชกรหญิงรัชนิกร วงษ์บัณฑิต ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลทางยาและเอกสารประกอบการให้คำปรึกษาเรื่องยาที่ได้จัดทำขึ้นในการวิจัยนี้ ขอขอบคุณเภสัชกรหญิงอุษา สโมสร สำหรับการให้คำแนะนำและสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ขอขอบคุณ เภสัชกรหญิงศิริลักษณ์อ่อนจิตติ เภสัชกรหญิงปัญจมา สรเสริมสมบัติ เภสัชกรสมรัฐ ตระกูลกาญจน์ เภสัชกรมนตรี ทวีรัตน์ และเจ้าหน้าที่หน่วยจ่ายยาทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตลอดจนจนคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอด

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่มีส่วนร่วมสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด จนกระทั่งการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
คำอธิบายคำย่อ.....	ค
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. การให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยก่อนออกจากโรงพยาบาล.....	7
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
4. ผลการวิจัยและอภิปราย.....	38
5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	111
เอกสารอ้างอิง.....	118
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายละเอียดข้อมูลทางยาของยากลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดที่ใช้ใน โรงพยาบาลนครนายก.....	128
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผ่นพับที่ใช้ประกอบการให้คำปรึกษาเรื่องยากลุ่มโรคหัวใจและ หลอดเลือด.....	195
ภาคผนวก ค แบบบันทึกประวัติผู้ป่วย.....	199
ภาคผนวก ง แบบติดตามอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยากลุ่มโรคหัวใจและ หลอดเลือด.....	207

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก จ	แบบบันทึกการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วย.....	236
ภาคผนวก ฉ	แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สืบหาปัญหาในการใช้ยาด้วยตนเองหลังจาก โรงพยาบาล รวมถึงเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตัว เพื่อป้องกันปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาของผู้ป่วย.....	245
ภาคผนวก ช	แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการให้บริการ.....	256
ภาคผนวก ซ	แบบสำรวจความพึงพอใจของแพทย์ พยาบาล ในการให้บริการแก่ผู้ป่วย ของโครงการ.....	258
ภาคผนวก ฅ	Naranjo's Algorithm.....	263
ภาคผนวก ฎ	Drug Interaction Significant Code.....	265
ประวัติผู้เขียน.....		266

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แนวทางการให้คำปรึกษาเรื่องยาแก่ผู้ป่วยในก่อนออกจากโรงพยาบาล.....	25
2 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
3 ประวัติการใช้ยาเพื่อรักษาโรคหัวใจและหลอดเลือดก่อนเข้ารับการรักษาตัวใน โรงพยาบาลนครนาสกกกของกลุ่มตัวอย่าง.....	49
4 สถานพยาบาลที่ผู้ป่วยเคยใช้บริการมาก่อนเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล.....	51
5 ระยะเวลาการเป็นโรคหัวใจและหลอดเลือดมาก่อนของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
6 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามโรค.....	54
7 จำนวนรายการยาที่ผู้ป่วยได้รับ.....	56
8 จำนวนรายการยาในกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดที่ผู้ป่วยได้รับ.....	57
9 รายการยาในกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดและจำนวนครั้งที่มีการใช้ยาแต่ละ รายการ.....	58
10 ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคและการรักษาด้วยยาของกลุ่มตัวอย่าง.....	61
11 ปัญหาการไม่ใช้ยาตามสิ่งที่พบในผู้ป่วยทั้งสองกลุ่ม.....	66
12 การควบคุมพฤติกรรมที่อาจมีผลต่อโรคและการใช้ยาของกลุ่มตัวอย่าง.....	70
13 ปัญหาอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาที่พบในกลุ่มตัวอย่าง.....	74
14 ปัญหาการเกิดปฏิกริยาระหว่างกันของยา.....	77
15 ปัญหาการเก็บรักษายาไม่ถูกต้อง.....	80
16 จำนวนผู้ป่วยที่มีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ อย่างถูกต้อง.....	95
17 จำนวนรายการยาที่ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ อย่างถูกต้อง.....	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ทัศนคติของแพทย์ พยาบาล และเภสัชกร ต่อการดำเนินงานให้ค่าปรึกษาเรื่อง ยาแก่ผู้ป่วยในก่อนออกจากโรงพยาบาล.....	105
19	ทัศนคติของผู้ป่วยต่อบริการให้ค่าปรึกษาเรื่องยาในกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือด ก่อนออกจากโรงพยาบาล.....	109

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กราฟแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศ.....	44
2	กราฟแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามประเภทการอยู่อาศัย.....	44
3	กราฟแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามอายุ.....	45
4	กราฟแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามอาชีพ.....	45
5	กราฟแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับการศึกษา.....	46
6	กราฟแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามประวัติการใช้ยาเพื่อรักษาโรคหัวใจและ หลอดเลือดก่อนเข้าโรงพยาบาล.....	50
7	กราฟแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามโรค.....	54
8	กราฟแสดงจำนวนปัญหาการไม่ใช้ยาตามสิ่งที่พบในผู้ป่วยทั้งสองกลุ่ม.....	67
9	กราฟแสดงการลดลงของปัญหาพฤติกรรมที่อาจมีผลต่อโรคและการใช้ยา.....	71
10	กราฟแสดงจำนวนปัญหาการเก็บรักษายาไม่ถูกต้อง.....	81
11	กราฟแสดงจำนวนผู้ป่วยที่มีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ อย่างถูกต้อง.....	97
12	กราฟแสดงจำนวนรายการสวทที่ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อต่างๆ อย่างถูก ต้อง.....	98

คำอธิบายคำย่อ

ACEI	=	Angiotensin- Converting Enzyme Inhibitor
ADRs	=	Adverse Drug Reactions
ASHP	=	American Society of Hospital Pharmacist
AMI	=	Acute myocardial infarction
BP	=	Blood pressure
CHF	=	Congestive heart failure
CVD	=	Cardiovascular disease
dl.	=	deciliters
JCAH	=	Joint Commission on the Accreditation of Hospital
mEq.	=	milli equivalent
mg.	=	milligram
o	=	by oral
SD	=	Standard Deviation
sl	=	by sublingual